

VÄRT ATT VETA OM FÅGELINFLUENSA

Fågelinfluensa

Viktiga upplysningar

- Fågelinfluensa, eller aviär influensa, av typ H5N1 är en sjukdom som för närvarande drabbar fåglar, vilda såväl som tama, i många delar av världen.
- Inom EU har några sporadiska utbrott skett sedan 2006 och dessa har hittills bekämpats framgångsrikt.
- Den mycket smittsamma formen av fågelinfluensa (högpato-gen aviär influensa) är främst en fågelsjukdom, som inte överförs så lätt till andra djur och människor.
- Människor som har smittats hade varit i mycket nära kontakt med levande eller döda smittade fåglar, framförallt i flockar av tamfjäderfä som hålls på bakgårdar.
- EU har vidtagit mycket stränga veterinära åtgärder som syftar till att förhindra att viruset sprids från vilda fåglar till tamfåglar och till att hålla eventuella sjukdomsutbrott hos fjäderfä under kontroll.
- Tillfälliga skydds- och övervakningsområden har upprättats i områden där smittade fåglar har påträffats. Inom dessa områden finns restriktioner för transport av levande djur, tamfåglar måste hållas inomhus och övervakas noga, och stränga bestämmelser för desinfektion måste följas noggrant.
- Vid ett sjukdomsutbrott i en besättning av tamfjäderfä avlivas alla fåglarna och åtgärder vidtas för att skydda arbetarna.
- Särskilda åtgärder har också vidtagits för att förhindra att smittade fåglar kommer in i livsmedelskedjan.
- Genom att kött och ägg upphettas väl dödas eventuella virus under alla förhållanden.
- Risken för att människor ska bli smittade av H5N1-viruset från levande djur eller från fjäderfäprodukter är mycket liten och det är inte nödvändigt att ändra kostvanor eller resplaner.

Konsumtion av fjäderfäprodukter

- Det är inte farligt att äta fjäderfäkött eller ägg som man köper i EU. Detta beror på att man har vidtagit stränga åtgärder på livsmedels säkerhets- och veterinärområdet för att förhindra att kött eller ägg från djur som inte är friska kommer in i livsmedelskedjan.
- Handel med produkter från skydds- och övervakningsområden inom EU (där smittade fåglar har hittats) är endast tillåten efter mycket sträng veterinärkontroll, och import från drabbade länder utanför EU har förbjudits.
- Vid ett sjukdomsutbrott på en fjäderfäanläggning ska hela besättningen avlivas och genast bortskaffas. Fjäderfäkött och ägg från dessa anläggningar förstörs också.
- Även om det är mycket osannolikt att kött och ägg som säljs inom EU innehåller viruset, förstörs detta genom uppvärmning, och därför utgör inte kött och ägg som har upphettats väl någon risk.
- Kött från vaccinerade fjäderfä är inte skadligt för människors hälsa, eftersom det virus som vaccinet innehåller har avdödats och därmed inte kan föröka sig.

Riskgrupper

- Personer som håller fåglar, såsom kycklingar, änder och gäss, i närheten av där de bor behöver inte känna sig överdrivet oroliga, men de bör vara medvetna om riskerna. Framförallt bör de tänka på följande:
  - Följa instruktioner från de lokala veterinära myndigheterna, särskilt de instruktioner som säger att fjäderfä måste utfodras och ges vatten inomhus och att fjäderfä i riskområden måste hållas inomhus.
  - Meddela myndigheterna om ovanligt många döda vilda fåglar iakttas, eller om någon av de egna fåglarna insjuknar eller dör under ovanliga omständigheter. I så fall ska man inte själv röra döda eller sjuka fåglar.
  - Inte låta fåglarna komma in i bostaden och iakttas god hygien. Det är särskilt viktigt att tvätta händerna med tvål och vatten efter det att man varit i kontakt med fåglar eller deras avföring.
  - Se till att barnen inte leker med fåglarna och lära dem att berätta för vuxna om de ser en sjuk eller död fågel.

- Försäkra sig om att särskilt barnen förstår grundläggande hygienregler.
- Aldrig slakta eller äta sjuka eller döende fåglar, eftersom detta kan innebära en större risk.
- Andra människor som regelbundet kommer i kontakt med fjäderfä (t.ex. lantbrukare och veterinärer) eller vilda fåglar (t.ex. jägare och fågelskådare) behöver också vara medvetna om riskerna och iaktta försiktighetsåtgärder.
- EU:s smittskyddsmyndighet (ECDC) har utarbetat närmare riktlinjer för skydd av personer som är utsatta för risker och för personer som bor i eller reser till områden där man har hittat smittade fåglar. De nationella myndigheterna kan ge råd och besvara eventuella frågor.

Andra personer

- Det är mycket osannolikt att andra personer kommer i kontakt med smittade fåglar.
- Det räcker att iaktta följande förhållningsregler, som bygger på sunt förnuft:
  - Rör inte sjuka eller döda vilda fåglar eller sjuka eller döda fjäderfän, och underrätta de lokala veterinärmyndigheterna, om du hittar ett misstänkt antal döda eller sjuka fåglar.
  - Iaktta normala regler för god hygien. Man ska till exempel tvätta händerna med tvål och vatten efter att ha varit i kontakt med fåglar eller deras avföring.
- Vid ett utbrott av den mycket smittsamma formen av fågelinfluensa (högpåtaglig aviär influensa) hos fåglar i ditt område
  - kan de nationella myndigheterna införa tillfälliga restriktioner för transport av fjäderfä och förbjuda tillträde till vissa platser. Det är viktigt att du följer sådana instruktioner eftersom de syftar till att stoppa virusets vidare spridning.
  - bör katter som hålls som sällskapsdjur hållas inomhus i dessa områden för att förhindra att de kommer i kontakt med smittade vilda fåglar eller deras avföring och för att förhindra att de bär viruset med sig på tassarna och själva blir smittade.

Resor

- Det är liten eller ingen risk att resa till länder utanför EU eller till sådana områden inom EU där fågelinfluensa har konstaterats, under förutsättning att man undviker att besöka fjäderfäanläggningar eller fågelmarknader och följer de försiktighetsåtgärder som beskrivits ovan, t.ex. de som ECDC har utarbetat.

Influensapandemi hos människor

- Vi vet inte när nästa pandemi (dvs. en stor och allvarlig världsomfattande epidemi orsakad av ett nytt influensavirus hos människor) kommer att inträffa och vilket virus som kommer att orsaka den.
- För närvarande smittar inte det virus som orsakar fågelinfluensa (H5N1) särskilt lätt mellan människor och det betraktas därför inte som ett virus som är anpassat till människor. Men det finns en möjlighet att influensafågelviruset H5N1 utvecklas eller muterar till en form av influensa som kan drabba människor. Därför följer man virusets utveckling noga och ständigt.
- Tre pandemier inträffade under 1900-talet – 1918–1920, 1957 och 1968. Experter varnar för att en ny pandemi kan uppstå när som helst. Regeringarna inom EU, Världshälsoorganisationen och andra FN-organ förbereder sig på denna möjlighet.
- Vaccinering mot årstidsbetingad influensa skyddar inte människor mot det eventuella nya men ännu okända pandemiviruset, eftersom ett influensavaccin bara verkar på ett bestämt virus.
- EU och de nationella offentliga myndigheterna har utarbetat beredskapsplaner om en influensapandemi skulle inträffa bland människor för att hälso- och sjukvården mycket snabbt ska kunna ta itu med de konsekvenser pandemin får. Planerna omfattar bl.a. rådgivning om folkhälsa (tidig isolering och bestämmande att bära mask), tillhandahållande av antivirala läkemedel, utveckling av vaccin, krisåtgärder inom hälso- och sjukvårdssystemen, internationell samordning, osv.
- Varje EU-land har en beredskapsplan för influensapandemier utformad efter den nationella situationen och eventuella behov. Alla har samma uppläggning, innehåller föreskrifter om EU-samordning samt prövas och förbättras kontinuerligt.